

Підготовка до НМТ-2026

на платформі **iLearn**

тренажер НМТ/ЗНО

щотижневі вебінари

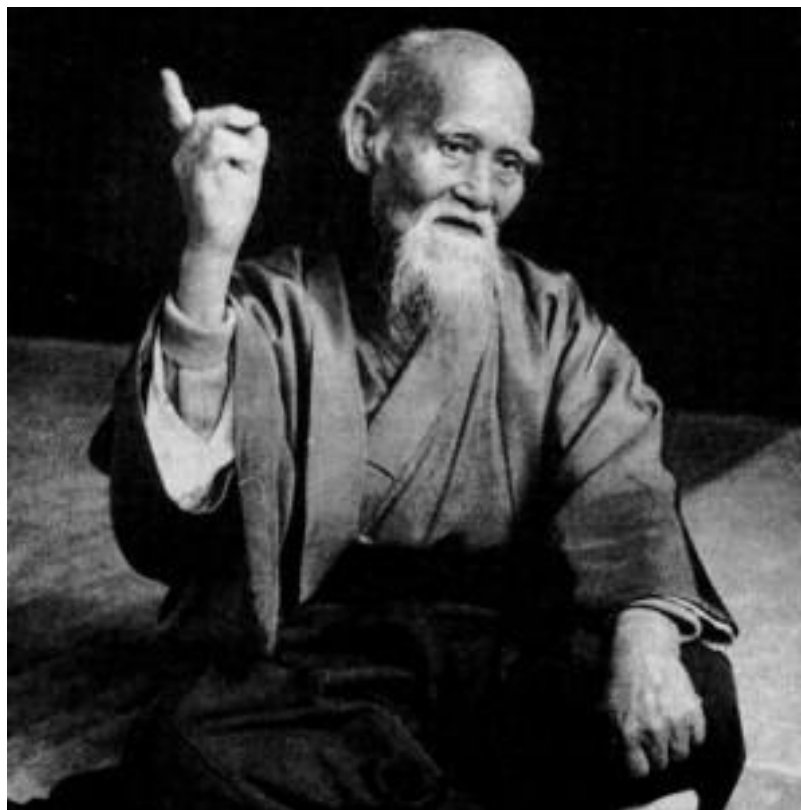
ilearn.org.ua

тести та курси



Тема 7. Фразеологія.

ХВИЛИНКА МУДРОСТІ



НЕМАЄ лексичної помилки в реченні

- А** Чиста совість мотивує людину на вчинки, які ніколи не змусять жалкувати про здійснене.
- Б** Багато хто з нас мріяв добитися великого успіху й зайняти вище місце в суспільному житті.
- В** Часто ми не придаємо значення відношенням з людьми, що, однак, розкривають суть і нашого «я».
- Г** Коли посторонні люди замічають наші позитивні риси, це тішить і надихає на гарні вчинки.
- Д** Кожна слідуюча сходинка життя опирається на результати нашого попереднього розвитку.

НЕМАЄ лексичної помилки в реченні

А Чиста совість мотивує людину на вчинки, які ніколи не змусять жалкувати про здійснене.

Б Багато хто з нас мріяв **добитися** великого успіху й **зайняти** вище місце в суспільному житті.

В Часто ми не **придаємо** значення **відношенням** з людьми, що, однак, розкривають суть і нашого «я».

Г Коли посторонні люди **замічають** наші позитивні риси, це тішить і надихає на гарні вчинки.

Д Кожна слідуюча сходинка життя **опирається** на результати нашого попереднього розвитку.

Лексична помилка є в рядку

А підбити підсумки

Б ухвалити рішення

В співставити факти

Г здійснити перевірку

Лексична помилка є в рядку

А підбити підсумки

Б ухвалити рішення

В співставити факти

Г здійснити перевірку

На перший склад падає наголос у слові

А зручний

Б проміжок

В перекис

Г експерт

Д фаховий

На перший склад падає наголос у слові

А зручний

Б проміжок

В перекис

Г експерт

Д фаховий

На другий склад падає наголос у слові

А начинка

Б випадок

В дрова

Г загадка

Д русло

На другий склад падає наголос у слові

А начинка

Б випадок

В дрова

Г загадка

Д русло

Антонімами є слова в рядку

А постійний – сталий

Б приємний – милий

В різниця – тотожність

Г провісник – предтеча

Антонімами є слова в рядку

А постійний – сталий

Б приємний – милий

В різниця – тотожність

Г провісник – предтеча

Антоніми вжито в прислів'ї

А Глибше орати – більше сіна мати.

Б Шануй учителя, як родителя.

В Не бажай синові багатства, а бажай розуму.

Г У червні на полі густо, а надворі пусто.

Антоніми вжито в прислів'ї

А Глибше орати – більше сіна мати.

Б Шануй учителя, як родителя.

В Не бажай синові багатства, а бажай розуму.

Г У червні на полі густо, а надворі пусто.

Омоніми є в реченні

А Той розум не шляхетний, а шляхетський.

Б Князь Костянтин, батько князя Василя, мав талант і талан.

В У пеклі наших доль не знаєш сам: ти бранець чи обранець.

Г Бо хтозна, чи він знайде там свободу, чи ще одну збудує слободу.

Д Бридкого бруду із холодних душ не змиє навіть і холодний душ.

Омоніми є в реченні

А Той розум не шляхетний, а шляхетський.

Б Князь Костянтин, батько князя Василя, мав талант і талан.

В У пеклі наших доль не знаєш сам: ти бранець чи обранець.

Г Бо хтозна, чи він знайде там свободу, чи ще одну збудує слободу.

Д Бридкого бруду із холодних душ не змиє навіть і холодний душ.

Обидва слова, наведені в дужках, за змістом можливі в реченні

- А** Це фахівець найвищого класу – справжній (профан, профі).
- Б** Сумські випускники здійснили (екскурс, екскурсію) центром Тернополя.
- В** Передвиборча (кампанія, компанія) розпочнеться вже за кілька місяців.
- Г** Цей (абонемент, абонент) дає нам право відвідувати басейн щосереди.
- Д** Протягом (століть, сторіч) український Степ належав кочовикам.

Обидва слова, наведені в дужках, за змістом можливі в реченні

А Це фахівець найвищого класу – справжній (профан, профі).

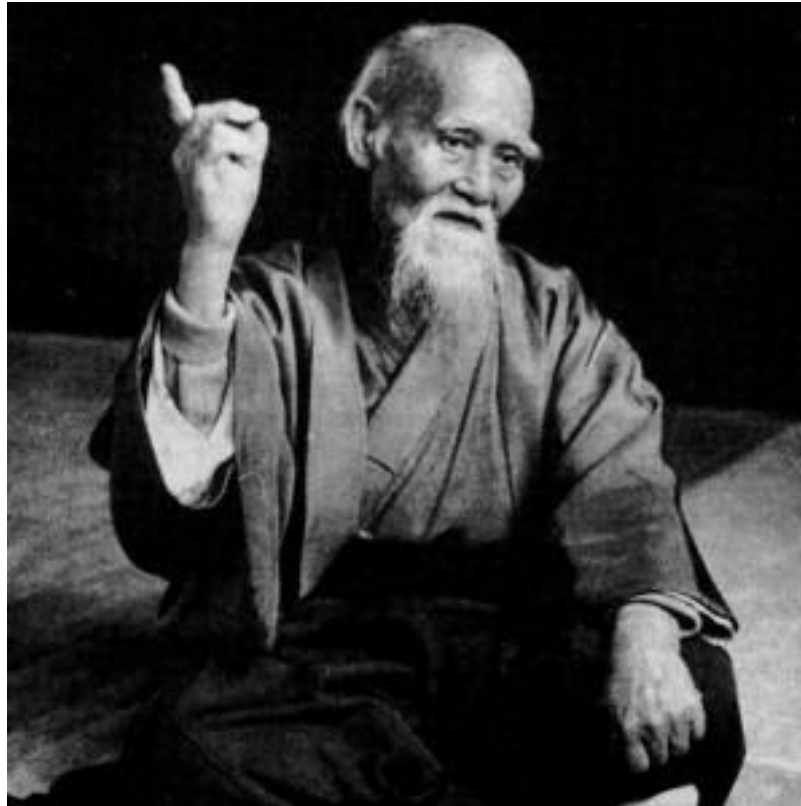
Б Сумські випускники здійснили (екскурс, екскурсію) центром Тернополя.

В Передвиборча (кампанія, компанія) розпочнеться вже за кілька місяців.

Г Цей (абонемент, абонент) дає нам право відвідувати басейн щосереди.

Д Протягом (століть, сторіч) український Степ належав кочовикам.

ХВИЛИНКУ МУДРОСТІ ЗАВЕРШЕНО



Теоретична частина



ФРАЗЕОЛОГІЗМИ

СТІЙКІ СПОЛУЧЕННЯ СЛІВ, ЯКІ ЗА ЗНАЧЕННЯМ
ДОРІВНЮЮТЬ ОДНОМУ СЛОВУ
(СЛОВОСПОЛУЧЕННЮ)

ВЕДМЕЖА
ПОСЛУГА



ГОЛОДНИЙ
ЯК ВОВК

БИТИ
БАЙДИКИ





Активация Windows

Чтобы активировать Windows, перейдите в



Мова народу, його побут	підкласти свиню, бісики пускати
Українські звичаї та обряди	стати на рушник
Мова представників певних професій	кинути якір, на вагу золота, як голка з ниткою
Античні фразеологізми	дамоклів меч, геркулесові стовпи
Біблійні фразеологізми	умивати руки, блудний син
Література	синя панчоха
Вислови відомих людей	"Караюсь, мучусь, але не каюсь" (Т. Шевченко). "Прийшов, побачив, переміг" (Юлій Цезар).



МОВА НАРОДУ, ЙОГО ПОБУТ



розбити глека
накрити мокрим рядном

передати куті меду

вилізти на голову

снігу зимою не випросиш

хоч мак сій



УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ



язиката Хвеська
ні в казці сказати ні пером описати
молочні ріки
за тридев'ять земель



**Закопати
талант
у землю**



**Блудний
син**



Фразеологізми біблійного походження

**Вовк в
овечій
шкурі**



**Манна
небесна**





АВГІЄВІ СТАЙНІ

щось дуже
занедбане



АРІАДНИНА НИТКА

те, що допомагає
знайти вихід



ЕОЛОВА АРФА

людина з
вразливою душею



АХІЛЛЕСОВА П'ЯТА

вразливе місце



ПРОМЕТЕЇВ ВОГОНЬ

прагнення до
благородної мети



ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ

прихована
загроза, пастка



ПРОКРУСТОВЕ ЛОЖЕ

жорстокі рамки,
під які силоміць
підганяють



СІЗІФОВА ПРАЦЯ

виснажлива праця,
безрезультатна



ДАМОКЛІВ МЕЧ

постійна
небезпека



ГЕРОСТРАТОВА СЛАВА

ганебна слава



ПЕРЕЙТИ РУБІКОН

зробити
необоротний крок



ПІРРОВА ПЕРЕМОГА

перемога великою
ціною

ЛІТЕРАТУРА

розтікатися мислю по дереву
(із твору "Слово о полку Ігоревім")

останній з могікан
(із твору Дж. Купера "Останній з могікан")

воювати з вітряками
(із твору М. Сервантеса "Дон Кіхот")

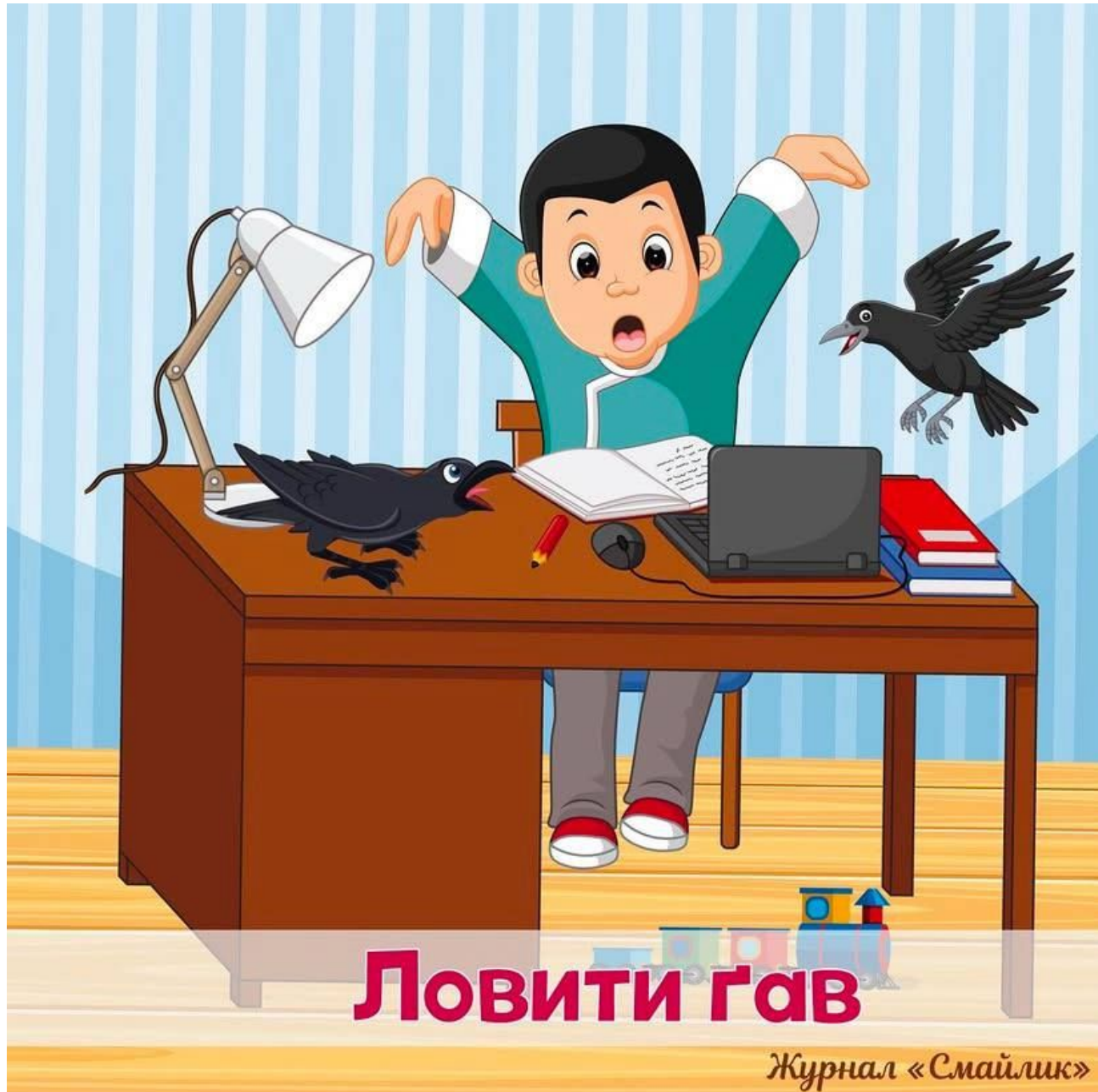




Мурахи по спині бігають

Журнал «Смайлик»







Ходити на голові

Журнал «Смайлик»





Чесати языка

Журнал «Смайлик»



Водити за носа

Журнал «Смайлик»



Розвісити вуха

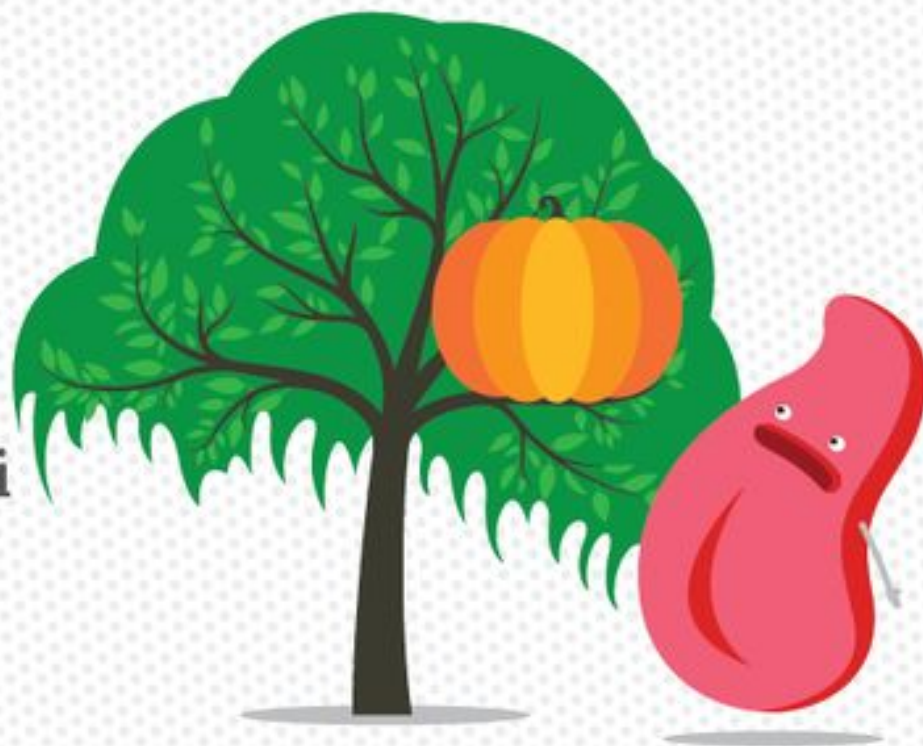
Журнал «Смайлик»

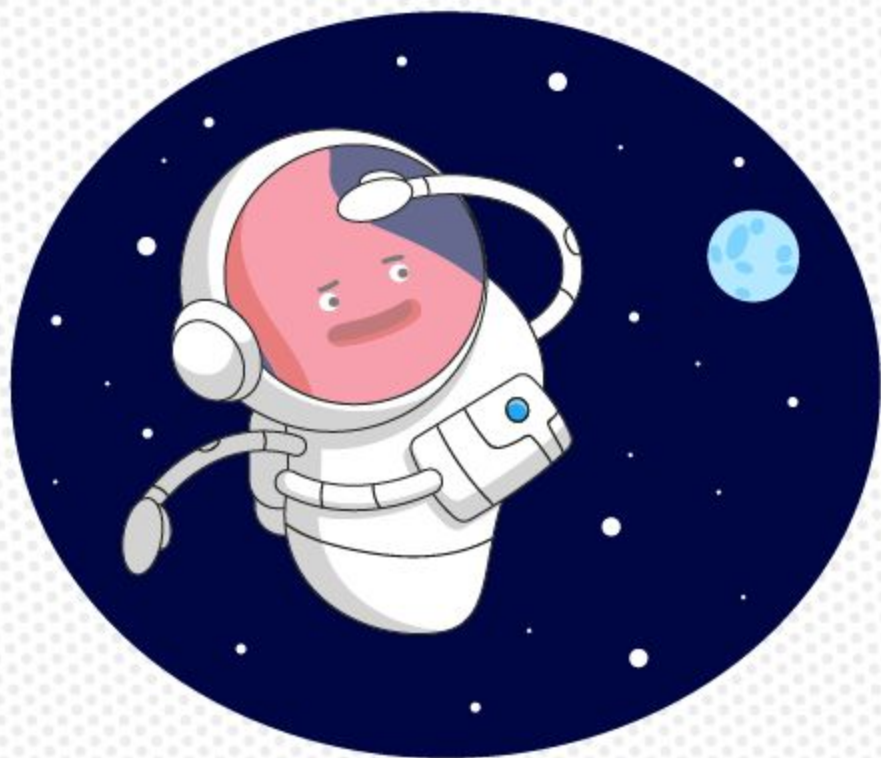
НІКОЛИ

Як виросте
гарбуз на вербі

Як виросте
трава на помості

Як рак свисне





ДАЛЕКО

Де Макар телят пасе
Де козам роги правлять
На краю світу
У дідька в зубах

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ - АНТОНІМИ

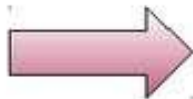
◆ Повісити носа



Задерти носа



◆ Тримати язик за
зубами



Розв'язати язика



Словник фразеологізмів



Фразеологічний практикум





ФРАЗЕОЛОГІЗМИ



багатство

української мови



багатство

мовлення людини

Запам'ятай!



● **Фразеологізми** → неподільні за змістом і стійкі за будовою сполучки слів, які мають образне значення.

● **Фразеологізм** ≠ **словосполучення**: зміст фразеологізму сприймаємо цілісно.

● Про значення фразеологізму можна дізнатися із **фразеологічного словника**.

● **Фразеологізми** → багатство української мови та мовлення кожної людини зокрема.



Що робити?

- 1) Виконання тестів (більше)
- 2) Читання текстів (різні стилі) + збагачення словникового запасу
- 3) Фіксація виразів у письмовому форматі
- 4) Взаємна перевірка (інтерактив)
- 5) Простір фразеологізмів

Практична частина

1. Поєднайте слова обох колонок, утворивши фразеологізми.

1 піррова

2 гаряча

3 ахіллесова

4 сізіфова

А поразка

Б перемога

В п'ята

Г праця

Д голова

Поєднайте слова обох колонок, утворивши фразеологізми.

1 піррова

2 гаряча

3 ахіллесова

4 сізіфова

БДВГ

А поразка

Б перемога

В п'ята

Г праця

Д голова

2.Доберіть до кожного речення, у якому зроблено пропуск, відповідний за значенням фразеологізм.

1 рвали боки

2 рвали руки

3 рвали вуха

4 рвали горло

А Наші хлопці допомагали організувати вечірку до Дня студента: обладнання було таке важке, що довго [...], поки все облаштували.

Б Тільки-от музику якусь дивну грали: гості, здивовані незрозумілими звуками, жалілися, що вони дійсно[...].

В Була й одна компанія незадоволених: ці молодики так наполегливо вимагали замінити диджея, просто [...].

Г І без модників і модниць не обійшлося: в ультрафіолеті їхні футболки так блищали, що аж [...].

Д Під кінець вечірки все налагодилося, бо жартівники виступили так, що всі [...].

Доберіть до кожного речення, у якому зроблено пропуск, відповідний за значенням фразеологізм.

1 рвали боки

2 рвали руки

3 рвали вуха

4 рвали горло

ДАВБ

А *Наші хлопці допомагали організувати вечірку до Дня студента: обладнання було таке важке, що довго [...], поки все облаштували.*

Б *Тільки-от музику якусь дивну грали: гості, здивовані незрозумілими звуками, жалілися, що вони дійсно[...].*

В *Була й одна компанія незадоволених: ці молодики так наполегливо вимагали замінити диджея, просто [...].*

Г *І без модників і модниць не обійшлося: в ультрафіолеті їхні футболки так блищали, що аж [...].*

Д *Під кінець вечірки все налагодилося, бо жартівники виступили так, що всі [...].*

3. Установіть відповідність між фразеологізмом і його значенням.

1 до сьомого поту

2 на всю губу

3 з притиском

4 на чистоту

А заможно

Б суворо

В рясно

Г відверто

Д тяжко

Установіть відповідність між фразеологізмом і його значенням.

1 до сьомого поту

2 на всю губу

3 з притиском

4 на чистоту

ДАБГ

А заможно

Б суворо

В рясно

Г відверто

Д тяжко

4. У відповідність фразеологізм з його синонімом.

1 хоч свічки ліпи

2 хоч греблю гати

3 з молоком на губах

4 розуму не позичати

А купа на купі

Б світла голова

В міцний горішок

Г води не замутиль

Д жовтороте пташеня

Увiдповiднiть фразеологiзм з його синонiмом.

1 хоч свiчки лiпи

2 хоч греблю гати

3 з молоком на губах

4 розуму не позичати

ГADB

A купа на купi

B свiтла голова

B мiцний горiшок

Г води не замутисть

Д жовтороте пташеня

5.Доберіть синоніми до поданих фразеологізмів.

1 море по коліно

2 хоч вовком вий

3 з доброго дива

4 за всяку ціну

А на все горло

Б хоч кричи

В що б там не було

Г мов з гуски вода

Д ні сіло ні впало

Доберіть синоніми до поданих фразеологізмів.

1 море по коліно

2 хоч вовком вий

3 з доброго дива

4 за всяку ціну

ГБДВ

А на все горло

Б хоч кричи

В що б там не було

Г мов з гуски вода

Д ні сіло ні впало

6. Увідповідніть фразеологізм із його значенням.

1 авгієві стайні

2 аріаднина нитка

3 азбучна істина

4 альфа й омега

А незначна частина чогось великого

Б початок і кінець, основа, сутність

В загальнозрозуміла елементарна річ

Г те, що дає правильний напрямок

Д щось дуже занедбане, повне безладдя

Увідповідніть фразеологізм із його значенням.

1 авгієві стайні

2 аріаднина нитка

3 азбучна істина

4 альфа й омега

ДГВБ

А незначна частина чогось великого

Б початок і кінець, основа, сутність

В загальнозрозуміла елементарна річ

Г те, що дає правильний напрямок

Д щось дуже занедбане, повне безладдя

7.Доберіть до фразеологізмів антоніми

1 як на долоні

2 як камінь під гору котити

3 як бджіл у вулику

4 як дві краплі води

А як свиня на коня

Б як у тумані

В як на пожежу

Г як у кота сліз

Д як Сірку муху з'їсти

Доберіть до фразеологізмів антоніми

1 як на долоні

2 як камінь під гору котити

3 як бджіл у вулику

4 як дві краплі води

БДГА

А як свиня на коня

Б як у тумані

В як на пожежу

Г як у кота сліз

Д як Сірку муху з'їсти

8.Доберіть до кожного речення, у якому зроблено пропуск, відповідний за значенням фразеологізм.

1 Ініціативна група висадила на пустирі дерева, вирішивши так [...] комунальників.

2 Для успішного перебігу будь-якої справи важливим є правильний розподіл обов'язків: головне – [...] людину з лідерськими якостями.

3 Оцінюючи чийсь учинки, не будьте категоричними, якщо не знаєте всіх обставин, спробуйте себе [...] іншого.

4 За такого непередбачуваного перебігу подій доведеться [...] все: або пан, або пропав!

А поставити на місце

Б поставити на чолі

В поставити на карту

Г поставити перед фактом

Д поставити на ноги

Доберіть до кожного речення, у якому зроблено пропуск, відповідний за значенням фразеологізм.

1 *Ініціативна група висадила на пустирі дерева, вирішивши так [...] комунальників.*

2 *Для успішного перебігу будь-якої справи важливим є правильний розподіл обов'язків: головне – [...] людину з лідерськими якостями.*

3 *Оцінюючи чийсь учинки, не будьте категоричними, якщо не знаєте всіх обставин, спробуйте себе [...] іншого.*

4 *За такого непередбачуваного перебігу подій доведеться [...] все: або пан, або пропав!*

ГБАВ

А поставити на місце

Б поставити на чолі

В поставити на карту

Г поставити перед фактом

Д поставити на ноги

9. Установіть відповідність між фразеологізмом і його значенням.

1 гнути кирпу

2 мотати на вус

3 водити за носа

4 ловити ґав

А обдурювати

Б сварити

В зазнаватися

Г байдикувати

Д помічати

Установіть відповідність між фразеологізмом і його значенням.

- 1 гнути кирпу
- 2 мотати на вус
- 3 водити за носа
- 4 ловити ґав

ВДАГ

- А** обдурювати
- Б** сварити
- В** зазнаватися
- Г** байдикувати
- Д** помічати

10. У відповідність фразеологізм із його значенням.

1 як з місяця впасти

2 як камінь під гору котити

3 як горіхи лущити

4 як в око вліпити

А сказати доречно, влучно

Б недоладно або невчасно зробити щось

В виконувати легко, без зусиль

Г не знати того, що відоме всім

Д докладати зусиль, дуже важко

Увідповідніть фразеологізм із його значенням.

1 як з місяця впасти

2 як камінь під гору котити

3 як горіхи лущити

4 як в око вліпити

ГДВА

А сказати доречно, влучно

Б недоладно або невчасно зробити щось

В виконувати легко, без зусиль

Г не знати того, що відоме всім

Д докладати зусиль, дуже важко

Підготовка до НМТ-2026

на платформі **iLearn**

тренажер НМТ/ЗНО

щотижневі вебінари

ilearn.org.ua

тести та курси

